

Val i Saskatchewan den 6 juni!

Svenska Canada-Tidninge

Fram för LIBERAL valseger!

THE SWEDISH CANADA NEWS

ARG. (YEAR) 37.

(Lösnummer 10 Cts.)

SVENSKA CANADA-TIDNINGEN, WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 23 MAJ 1929.

(Lösnummer 10 Cts.)

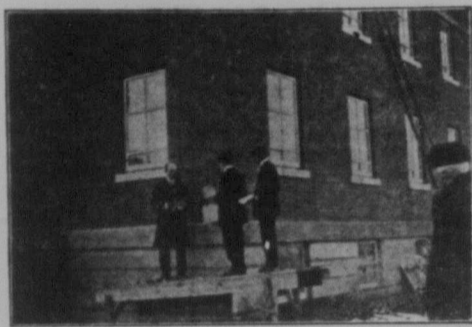
NO. 21.

Valstriden i Saskatchewan gäller vår personliga frihet.

Outlook College kan icke anskaffa nog lärarekrafter för Saskatchewan's undervisningsdepartement.

Den största norska högskolan i Canada, kontrollerad av norska Lutherska Kyrkan, har genomdrivit att norska språket får officiellt erkännande i provinsen.

Professor K. Bergsagel uttalar sig för S.C.T.'s medarbetare.

Då grundstenen lades till Outlook College 1915.

Det norska utvandringsfolkets kärlek till sitt språk och sin nedärvda kultur har tagit sig uttryck på många olika sätt här i Canada. Det kanske mest påtagbara uttrycket i arbetet för norskspråkigt bevarande finner man i de bägge högskolorna, den norska farmarebefolkningen under stora omhändertaganden och med ofantlig uppoffring lyckats upprätta i Västern.

Den ena, och mindre av de bägge högskolorna, finnes förlagd till Camrose i Alberta, där i år vid sidan av den ordinarie elevstaben, huvudsakligen rekryterad bland norsk-canadensiska farmareungdom, även 75 nykommare beredes undervisning i engelska språket och andra vid högskolan undervisande ämnen.

I Outlook, i hjärtat av provinsen Saskatchewan, finnes den andra och största norska högskolan. Denna högskola, grundad 1915, har kanske utfört mer för norskspråkigt bevarande i Canada, än någon annan allmän, institution, och har också fått röna den mest rörande omsorg och vård från det norska nybyggarfolket.

Då planen om upprättandet av ett norskt College i Canada först framträdde, var det farmarefolket i Västern som gick samman som en man och tog fasta på planen. Penningar insamlades på frivillighetens väg och fonder och garantier voro snart så pass stora att det inte drojde länge efter uppropet först spriddes till dess grundstenen över norskspråkigt betydelsefullast monument i Canada kunde läggas.

Då S. C. T.'s medarbetare i fredags hade nöjet övervara The Norse-Canadian Club's storartade 17-maj fest i Outlook, beredes även tillfälle att besöka denna högskola.

Ungefär en mil från byn reser sig tvännen monumentala byggnader i rött tegelsten. Huvudbyggnaden är uppförd i gotisk stil och utgör med sin rena arkitektoniska byggnadskonst ett välgorande avbrott från präriellivets enformighet.

Vid högskolan har sedan den grundades tusentals norsk och norsk-canadensisk ungdom beretts en undervisning motsvarande Junior College Grades, som är fullt ut jämförlig med den undervisning som beredes vid de provinsiella högskolorna.

Det kanske bästa beviset på skolans anseende är troligen det beslut som nyligen fattats av Saskatchewan's skolkommission, enligt vilket norska språket erkänns som lagligt undervisningsämne vid Saskatchewan's universitet och varvid all tentamenskrivning måste underställas den norska högskolans lärarekollegium för både godkännande och granskning.

Namnförändring föreslagen för Svenska Förbundet.

Centralstyrelsen och midsommartingets festkommitté ämnar rekommendera "The Canadian Sons and Daughters of Sweden" som lämpligaste namn för vårt nationalförbund.

Festprogrammet för midsommartinget definitivt fastslaget.

Då S. C. T. för några veckor sedan framlade viken för en förändring av Svenska Förbundets namn och konstitutionsprogram, tockade vi helt säkert de tankar, som varit knutna till förbundet, bland dem, som i vår nationalorganisation se den lämpligaste samlingspunkten för svenskhetens bevarande i Canada.

Det är därför synnerligen glädjande, att vid senaste sammanträde med centralstyrelsens Winnipeg- och Lac du Bonnet-medlemmar samt midsommartingets festkommitté, definitivt beslut fattades i denna angelägenhet. Rekommendationen till midsommartinget innebär dels en namnförändring, dels en förändring av konstitutionsprogrammet i enlighet med vad som varit synligt i denna tidning.

Efter en kort diskussion enades samtliga delegerade omkring:

1. Att genom väckandet av samhällsintresset bland landsman av svensk börd tillvarata deras intressen i allmänna frågor, men vara neutral i politiskt och religiöst hänseende.

2. Att genom upprättandet av ett bestående minnesmärke över dess medlemmars gärning i Canada, bereda lättad och ljus för älderstigna landsmän.

3. Att genom samarbete med övriga svenskbetonade föreningar, av vad slag de vara månne, söka i gemensamma intressen sprida ökad kännedom om svensk kulturell odling, därmed bidragande till densamma inflytande på Canadas kulturella utveckling.

4. Att genom årliga allmänna midsommarting i olika platser av landet söka samla personer av svensk börd för viken och nödvändigheten av samarbete för gemensamma intressen.

5. Att oavhängigt av andra frågor än rent kulturella, etablera samarbete med svenskhetens bevarande institutioner i avsikt att genom sådant samarbete befästa frändskapet med vårt moderland och bevara den svenska kulturens inflytande på kommande generationer.

Sedan enighet uppnåtts i samtliga punkter, fastställdes det definitiva festprogrammet för midsommartinget i enlighet med vidstående redogörelse. Tiden närmar sig nu med snabba steg till midsommarmästen 1929 och förberedelserna för ett storslaget deltagande från alla delar av landet pågå som bäst.

Bland festtalarna få vi i år hälsa professor H. Hjort från Göteborg välkommen till Canada. Styrelsen har här legat i underhandlingar med professor sedan, en längre tid tillbaka och för något över en vecka sedan lyckats få bestämt besked på att professor Hjort kan övervara vårt midsommarting som en speciell representant för Sverige.

Den gamla ärevärdiga parollen: Till tings. Till tings. Budkavlen går kommer än en gång att skalla fram över prärien, manande Sveas söner och döttrar i Canada till samling för Midsommarmäst. Ingen som kan komma till svenstinget vid Lac du Bonnets fagra stränder bör underlåta att göra så. Det ligger mycket av stor vikt för svenskhetens bevarande i Canada framför oss, saker som böra behandlas av oss alla i gemenskap. När därför budkavlen när Ditt hem, slut Dig då till dem som i frageste tid samlas på hävdvunnet sätt för att rådslå om det, som är oss kärt och dyrbart från tiden som varit.

När konungen år 1660 efter sin långa landsflykt återvände till England och besteg tronen, erinrade han sig sina räddare och tillerkände han Mrs. Elisabeth och hennes fem bröder var och en en årlig pension på femtio pund sterling. Denna pension utbetalas fortfarande till alla medlemmar av Boscobel House, om än på grund av familjens utbredning de enskilda pensionsbeloppen blivit avsevärt mindre, så att professor Walker för sin del icke får mer än att han emellanåt kan köpa sig ett vetenskapligt verk för pengarna.

PROGRAM för Midsommartinget i Lac du Bonnet, Man.

Den 23 OCH 24 JUNI 1929.

Söndagen den 23 Juni

Kl. 8.00 f.m. Samling vid City Hall, Winnipeg.

11.00 " Allmän Gudstjänst

2.00 e.m. Styrelse och delegerade, samt medlemmar samlas för överläggning. Samtidigt arrangeras sporttävlingar för ungdomen.

6.00 e.m. Gemensam middag.

Omedelbart efter middagen fortsättes med en aftonunderhållning enligt följande program:

a) Hålsningstal av Ordföranden.

b) Tal av Reeve Rabbadoux, Lac du Bonnet.

c) Musik.

d) Tal av Hon. R. A. Hoey, undervisningsminister.

e) Sång av manskvartetten "Svitiod."

f) "Du gamla, Du fria."

"O, Canada"

Måndagen den 24 Juni

Kl. 10.00 f.m. Affärsmöte. Styrelseval. Samtidigt förgår sporttävlingarnas final.

2.00 e.m. a) Musik.

b) Styrelserapport.

c) Sång av manskvartetten "Svitiod."

d) Tal av professor C. H. Lager, Brandon, Man.

e) Sång av manskvartetten "Svitiod."

f) Tal av professor H. Hjort, Göteborg.

g) Mr. W. J. Lundeen, Wadena redogör för planerna ang. ett ev. svenskt äldreomsorgshem.

h) Musik.

i) "Du gamla, Du fria."

"O, Canada."

En tvåhundra femtioårig pension.

Professor Walker vid Columbiauniversitetet i Montreal åtnjuter en pension som går tillbaka ända till 1660 och utgör en gård av tacksmåbet från Karl II av England till professors förfäder.

Karl II befann sig år 1631 efter nederlaget vid Worcester på flykt för Cromwells "rundhuvad" och ankom tidigt en morgon till Elisabeth Pendrell-Yates' lantgård i grevskapet Shropshire. Hon bebodde på den tiden med sina fem bröder det ännu existerande godset Boscobel House. Så fort hon fick veta, att konungen kommit dit, erbjöd hon sig att gömma honom. Konungen antog anbudet, men hade knapp hunnit in i huset, förrän meddelande ingick, att hans förföljare kunde anlända vilket ögonblick som helst.

Nu gällde det att handla raskt. I sista ögonblicket kom Mrs. Elisabeth på idén att gömma konungen i en gammal ihållig ek i trädgården. Konungen fick tillbringa hela dagen i trädet, medan Cromwells soldater genomskötte godset. Sent på aftonen, när de flentliga truppen voro försvunna, kröp konungen fram från sitt gömställe och fortsatte nästa dag flykten. Senare fick Mrs Elisabeth veta, att han undkommit till Frankrike.

Stor efterfrågan på lärare.

Prof. Bergsagel framhöll vidare att som ett erkännande för högskolans gediga undervisningsarbete årligen meddelande göres från provinsens undervisningsdepartement att lämpliga graduanter omedelbart kunna beredas platser

De konservativa ha genom sitt ras- och religionshat framtvingat definitivt ställningstagande från 'utlänningarna'.

En vidrig propaganda föres från konservativt håll i avsikt att bränna Gardinerregimen som fiendligt mot protestantismen och underordnad den katolska kyrkans inflytande.

Erkännande måste dock givas den administrativa skötseln.

Regina, Måndag. Valstriden i Saskatchewan föres av de konservativa partiet efter de mest oblyga och vidriga metoder. Det erkännande måste givas åt det sätt på vilket Gardinerregimen handhaft provinsens förvaltning återstod intet annat än att söka stämpla regeringen som fiendligt sinnad mot något som är av fullkomligt politiskt färg.

Det faktum att bland provinsens 4,826 elementarskolor nunno undervisade vid 43, alltså vid mindre än 10 procent av samtliga skolor, erbjöd en anfallspunkt, vilken de konservativa genast med begärlighet anammade i avsikt att söka stämpla regeringen som fiendligt mot den protestantiska läran och brittiska traditioner.

Det absurda i anfallspunkten ligger klart för alla, som vilja begagna sig av sitt sunda förnuft, men under valtider, då sinnena råka i upphetsning och då braskande valtal bringa känslorna i svallning, glömmar man så ofta att tänka. Det var vad de konservativa förutskickade då de baserade sin valpropaganda mot Gardinerregimen på ras- och religionskrigets grundval.

Av ovan anförda 43 skolor, vid vilka katoliker svara för undervisningen, äro 13 skolor fullständigt privata undervisningsanstalter, medan 30 äro offentliga skolor. Enligt senaste statistik voro av provinsens 757,510 innevänare 147,342 katoliker och 610,168 protestanter, motsvarande en procentuell fördelning av 80 procent protestanter och 20 procent katoliker.

Då Canada ju är ett ur religionsynpunkt fritt land och varje religionsutövare har rätt att bekänna sig till den religionsäskad-

HON. GARDINER har utpekats av de konservativa i Saskatchewan som "katolskt redskap".

ning han eller hon själv önskar, kunde man ju vräa sig åt katolikerna som lärarekrafter skulle vara mera representerade än de äro. Man vill så enkelt, och trots att det råder stor brist på protestantisk lärarekraft finna vi att endast vid en bråkdel av provinsens skolor undervisningen handhaves av katoliker. Det föreligger alltså inga som helst för den anklagelse, som rikts mot regeringen för att vara kontrollerad av katolicismen, utan detta i likhet med så mycket annat är uteslutande produkter av den oemskilda valpropaganda som berives från de konservativa i avsikt att söka dupera väljarkåren.

tion var 200,000,000 bushels större än föregående års, men enligt vad Mr Ramsey, högste styresmannen för den centrala försäljningsagenturen säger, har förbrukningen hållit jämna steg med den ökade produktionen. Innevänare äro valvetenskapen blir sannolikt mindre än följarets, anser Mr Ramsey, och i denna åsikt stödes han av uppgifter från andra håll. Han påpekar också, att det nuvarande låga priset på vete icke kommer att ha någon större inverkan på poolvetets genomsnittspris, då detta redan är grundfast.

Det våldsamma prisfallet förskriver sig från ett oregelbundet marknadsförande, och det har tydligen visat hurdan situationen kan te sig, när man under moderna förhållanden använder sig av ett system, som tillåter att stora kvantiteter av en produkt utbjudes till salu på en gång.

När allt detta tages i betraktning, behövs man icke nära några ansvarliga bekymmer i anledning av vetesituationen. Om prärie-provinserna få en god skörd i år, vilket det finnes de bästa utsikterna för dem att få, så äro utsikterna lika ljusa för farmaren att få ordentligt betalt för sin produkt.

Prisfallet på vete av tillfällig karaktär.

Farmarna behöva ej hysa några farhågor.

Präriens farmare ha under de sista veckorna med ännu större intresse än vanligt haft uppmärksamheten fäst på världsmarknaden, detta till följd av de starka prisfall, som förekommit på alla större marknader i världen, och vetet har fortsatt att sjunka dag efter dag. Man, som först såg på saken ha påpekat åtskilliga orsaker till detta drastiska prisfall. En del har framhållit, att vete poolen har hållit vetet tillbaka från marknaden medan de kunde sålt det till gott pris, andra förklara, att prisfallet är resultatet av tre års överproduktion i de länder som exportera vete. Det är en allmän åsikt bland experterna, att stora kvantiteter vete upköpts av spekulanter i Staterna i avsikt att göra stora affärer, baserade på löften om farmarhjälp. President Hoover hade lovat att sammankalla en speciell session för att diskutera farmarhjälp. Någon dylik har icke blivit hållet men sedan han dröjt både länge och väl, apellerade Hoover slutligen till järnvägs-

bolagen angående särskilda fraktsatser för transport av vintervetet. Detta steg uppfattades av de europeiska exportörerna som en signal till lägre marknadspriser, och de drog sig tillbaka och invänta nu händelsernas gång. Nedslagna över slappheten på marknaden började de amerikanska spekulanterna att likvidera på en marknad, som icke hade någon köpkraft.

"De, som ha med försäljningen av poolvetet att göra, ha handlat klokt i att förhålla sig avvaktande och icke sälja vetet på den nuvarande slappa marknaden", säga östcanadensiska experter, enligt "Toronto Star". Nämda tidning förklarar, att de låga priserna blott äro provisoriska, och att tillförseln ej någonsin varit större än det verkliga behovet. Poolmännen ha gjort rätt i att icke dumpa stora kvantiteter på marknaden sådan som situationen nu är, och priserna komma ganska säkert inom kort att stiga igen, anser tidningen.

Det senaste årets världsprodukt-